

DNO
MÄÄRÄYS 4/011/2009
Velvoittavana
noudatettava

Perusopetuksen järjestäjille

PÄIVÄMÄÄRÄ 16.3.2009

Voimassaoloaika 16.3.2009 alkaen
toistaiseksi

Säännökset joihin
toimivalta määräyksen
antamisesta perustuu Perusopetuslaki
14 §

Muuttaa määräyksen 1/011/2004

PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN MUUTOS Oppivelvollisille tarkoitetun perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004

Opetushallitus on tänään päättänyt muutoksesta määräykseen 1/011/2004 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Muutos koskee sellaista yksityisen opetuksen järjestäjän antamaa perusopetusta, jolle valtioneuvosto on opetuksen järjestämisluvassa määrännyt erityisen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuvan erityisen koulutustehtävän.

Päätös muuttaa edellä mainittua määräystä seuraavasti:

Kumotaan luvun 9 alaluku 9.3 Steinerpedagoginen opetus.

Lisätään lukuun 9 tämän päätöksen liitteen mukainen uusi alaluku 9.3 *Erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuva opetus.*

Muutos tulee voimaan tästä päivästä alkaen, ja se edellyttää kyseisiltä opetuksen järjestäjiltä opetussuunnitelmien tarkistamista. Tarkistettujen opetussuunnitelmien tulee ottaa käyttöön siitä ajankohdasta lukien, jonka valtioneuvosto on järjestämisluvan myöntäessään opetuksen järjestäjälle asettanut. Mikäli järjestämisluvassa ei ole määritelty käyttöönoton ajankohtaa, tulee tämän määräyksen mukainen tarkistettu opetussuunnitelma ottaa käyttöön viimeistään 1.8.2010.

Pääjohtaja

Timo Lankinen

Johtaja

Jorma Kauppinen

TIEDOKSI

Opetusministeriö
Lääninhallitukset

Liite Opetushallituksen määräykseen 4/011/2009

PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

9.3 ERITYISEEN MAAILMANKATSOMUKSELLISEEN TAI KASVATUSOPILLISEEN JÄRJESTELMÄÄN PERUSTUVA OPETUS

9.3.1 Perusteiden lähtökohdat

Perusopetuslain (628/1998) 7 §:n mukaan valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan järjestää perusopetusta. Järjestämisluvassa opetuksen järjestäjälle voidaan määrätä erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva erityinen koulutustehtävä.

Eryyisen maailmankatsomuksellisen koulutustehtävän mukainen opetus voi perustua esimerkiksi tiettyyn uskonnolliseen tai kulttuuriseen katsomukseen. Kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva opetus voi puolestaan olla johonkin tiettyyn pedagogiikkaan nojaavaa.

Eryyiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvassa opetuksessa noudatetaan Opetushallituksen 16.1.2004 päättämiä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita (määräys 01/11/2004) ja niihin 22.5.2006 ja 7.5.2007 tehtyjä muutoksia ja lisäyksiä (määräykset 20/11/2006 ja 7/011/2007) sekä tätä perusteita täydentävää määräystä, joka muuttaa 16.1.2004 annettujen perusteiden luvun 9 (Eryyisen koulutustehtävän mukainen ja erityiseen pedagogiseen järjestelmään tai periaatteeseen perustuva opetus).

Tämän määräyksen lähtökohtana on perusopetuslain 3 §, jonka mukaan opetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin kyseisessä laissa säädetään. Lisäksi lähtökohtana ovat valtioneuvoston perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta antaman asetuksen (1435/2001) 2-4 §:ssä määritellyt perusopetuksen valtakunnalliset tavoitteet sekä kyseisen asetuksen 3 §:n 3 momentin säännös, jonka mukaan erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvassa opetuksessa oppilaalle annetaan myös opetuksen perustana olevaan maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvia tietoja, taitoja ja valmiuksia.

Eryyiseen tehtävään perustuvassa opetuksessa noudatettava opetussuunnitelma voi olla omaleimainen edellä mainittujen normien ja opetuksen järjestämisluvan määrittämällä tavalla.

9.3.2 Eryyiseen maailmankatsomukselliseen järjestelmään perustuva opetus

Opetuksen järjestämisen lähtökohdat

Kasvatuksen ja opetuksen tulee tukea valtioneuvoston perusopetuksen tavoitteista ja tuntijaosta antaman asetuksen 2 - 4 §:ssä määriteltyjen valtakunnallisten tavoitteiden saavuttamista. Eryyisen tehtävän mukainen maailmankatsomus voi ilmetä koulun arvoissa, kasvatustavoitteissa, toiminta-ajatuksessa ja toimintakulttuurissa. Toiminta, kasvatusta ja opetus eivät voi kuitenkaan olla ristiriidassa perusopetukselle asetettujen yleisten kasvatustavoitteiden ja opetukselle asetettujen tavoitteiden kanssa. Ne eivät voi myöskään olla lähtökohdiltaan sellaisia, että ne edellyttävät oppilaan henkilökohtaista sitoumusta tai pyrkivät vaikuttamaan siten että hän sitoutuu kyseiseen maailmankatsomukseen tai sitä edustavan yhteisön jäsenyyteen.

Koulun opetussuunnitelmassa tulee kuvata opetuksen perustana olevat yleiset ja maailmankatsomukseen perustuvat arvot ja toiminta-ajatus, kasvatustavoitteet ja toimintakulttuuri sekä niiden näkyminen koulun toiminnassa.

Aihekokonaisuuksien ja eri oppiaineiden opetus

Erytyiseen maailmankatsomukselliseen järjestelmään perustuvassa opetuksessa noudatetaan perusopetuslain 11 §:n 1 momentin määräyksiä perusopetuksen sisällöstä ellei järjestämislupa oikeuta poikkeamaan kyseisen momentin säännöksistä.

Perusopetuksen yhteisten oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien opetuksessa erityisen tehtävän mukainen maailmankatsomus voi ilmetä läpäisyperiaatteella katsomuksellisenä aineksena, joka täydentää opetussuunnitelman perusteissa ilmaistuja tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

Maailmankatsomus voi ilmetä myös mahdollisina koulukohtaisina aihekokonaisuuksina ja perusopetuslain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettujen aineiden kuten valinnaisten aineiden ja muiden paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävien aineiden opetuksena.

Yhteisiin aineisiin, aihekokonaisuuksiin, valinnaisiin aineisiin ja muuhun opetukseen sisällytetty katsomuksellisen aines ei saa olla tavoitteiltaan ja sisällöiltään ristiriidassa valtioneuvoston perusopetuksen tavoitteista ja tuntijaosta antaman asetuksen ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen perusopetuksen yhteisten tavoitteiden ja sisältöjen kanssa.

Maailmankatsomuksellisen aineksen tulee lisäksi olla sellaista, ettei se muuta perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä yhteisten aineiden oppimääriä. Katsomuksellinen aines ei myöskään saa vaarantaa oppilaan mahdollisuuksia saavuttaa oppivelvollisuuteen kuuluvien oppimäärien mukaiset tiedot ja taidot ja hakeutua jatko-opintoihin.

Perusopetuksen yhteisiä tavoitteita täydentävän katsomuksellisen aineksen tulee käydä selkeästi ilmi koulun opetussuunnitelmasta.

Oppilaan arviointi

Oppilaan arvioinnissa sekä opintojen aikana että päättöarvioinnissa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä.

Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjän on selvitettävä oppilaan huoltajalle ja oppilaalle koulun toiminnan, kasvatuksen ja opetuksen maailmankatsomukselliset lähtökohdat ja painotukset.

9.3.3 Erytyiseen kasvatustavalliseen järjestelmään perustuva opetus

Opetuksen järjestämisen lähtökohdat

Kasvatuksen ja opetuksen tulee tukea valtioneuvoston perusopetuksen tavoitteista ja tuntijaosta antaman asetuksen 2- 4 §:ssä määriteltyjen valtakunnallisten tavoitteiden saavuttamista. Erytyinen kasvatustavallinen tehtävä voi ilmetä koulun arvoissa, kasvatustavoitteissa, toiminta-ajatuksessa ja toimintakulttuurissa. Lisäksi se voi ilmetä pedagogisina ratkaisuin, jotka konkretisoivat oppimiskäsitystä opetusjärjestelyjen ja –menetelmien sekä työtapojen ja oppimisympäristöjen avulla. Toiminta, kasvatustavoitteet ja opetus eivät voi

kuitenkaan olla ristiriidassa perusopetukselle asetettujen yleisten kasvatustavoitteiden ja opetukselle asetettujen tavoitteiden kanssa. Ne eivät voi myöskään olla lähtökohdiltaan sellaisia, että edellyttävät oppilaan henkilökohtaista sitoumusta tai pyrkivät vaikuttamaan siten että hän sitoutuu kasvatustavoitteiden järjestelmän taustalla olevaan arvo- ja kasvatustavoitteeseen tai sitä edustavan yhteisön jäsenyyteen.

Koulun opetussuunnitelmassa tulee kuvata opetuksen perustana olevat arvot ja toiminta-ajatus, kasvatustavoitteet ja toimintakulttuuri, kasvatustavoitteiden lähtökohdat ja pedagogiset ratkaisut sekä niiden näkyminen koulun toiminnassa.

Aihekokonaisuuksien ja eri oppiaineiden opetus

Erityisen kasvatustavoitteiden järjestelmään perustuvassa opetuksessa noudatetaan perusopetuslain 11 §:n 1 momentin määräyksiä perusopetuksen oppimäärän sisällöstä ellei järjestämislupa oikeuta poikkeamaan kyseisen momentin säännöksistä.

Perusopetuksen yhteisten aineiden ja aihekokonaisuuksien opetuksessa erityinen kasvatustavoitteiden tehtävä voi ilmetä koulukohtaisena aineksena, joka täydentää opetussuunnitelman perusteissa ilmaistuja tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Lisäksi yhteisten oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt voidaan jakaa eri vuosiluokille poiketen opetussuunnitelman perusteissa määritellyistä tuntijaon tasoista. Tämä antaa mahdollisuuden siirtää oppisisältöjä opetettavaksi joko aiemmin tai myöhemmin kuin perusteissa on määritelty. Määräys ei kuitenkaan anna oikeutta poiketa valtioneuvoston päättämästä perusopetuksen tuntijaosta tai oppiaineiden opetusta koskevista opetussuunnitelman perusteiden muista määräyksistä.

Erityinen kasvatustavoitteiden tehtävä voi ilmetä myös mahdollisina koulukohtaisina aihekokonaisuuksina ja perusopetuslain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettujen aineiden kuten valinnaisten aineiden ja muiden paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävien aineiden opetuksena.

Yhteisiin aineisiin, aihekokonaisuuksiin, valinnaisiin aineisiin ja muuhun opetukseen sisällytetty koulukohtainen aines ei saa olla tavoitteiltaan, sisällöltään tai toteutustavaltaan ristiriidassa valtioneuvoston perusopetuksen tavoitteista ja tuntijaosta antaman asetuksen ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen perusopetuksen yhteisten tavoitteiden ja sisältöjen kanssa.

Koulukohtainen aines ja perusopetuksen yhteisten aineiden tavoitteiden ja sisältöjen jakaminen perusteista poikkeavalla tavalla ei saa muuttaa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä eri oppiaineiden oppimääriä. Se ei myöskään saa vaarantaa oppilaan mahdollisuuksia saavuttaa oppivelvollisuuteen kuuluvien oppimäärien mukaiset tiedot ja taidot ja hakeutua jatko-opintoihin.

Koulun opetussuunnitelmasta tulee käydä selkeästi ilmi oppiaineiden tavoitteiden ja sisältöjen opetussuunnitelman perusteista poikkeava jakaminen eri vuosiluokille sekä erityiseen kasvatustavoitteiden tehtävään perustuva opetus.

Oppilaan arviointi

Erityiseen kasvatustavoitteiden järjestelmään perustuvassa opetuksessa ei oppilaan arvioinnissa opintojen aikana tarvitse noudattaa opetussuunnitelman perusteissa oppiaineiden tasoista määritellyjä hyviä

osaamisen kuvauksia. Hyvän osaamisen kuvauksia on kuitenkin suotavaa käyttää oppilaanarviointia linjaavana tukena.

Muutoin oppilaan arvioinnissa ja todistusten antamisessa noudatetaan opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä. Perusopetuksen päättöarvioinnissa annettujen arvosanojen tulee perustua opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin oppiainekohtaisiin päättöarvioinnin kriteereihin.

Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjän on selvitettävä oppilaan huoltajalle ja oppilaalle opetuksen kasvatustilafilosofiset ja pedagogiset lähtökohdat sekä poikkeaminen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista eri oppiaineiden opetuksessa ja oppilaan arvioinnissa.